

Spis treści

Wprowadzenie	9
---------------------------	---

Cześć teoretyczna	13
--------------------------------	----

Rozdział I

Problematyka wartości w psychologii	13
--	----

1. Pojęcie i klasyfikacje wartości	13
2. Teoretyczne podstawy badań własnych	16
2.1. Teoria wartości Rokeacha	16
2.2. Teoria i typologia wartości Schelera	24
2.3. Teoria wartości Schwartza	26
3. Wybrane kierunki badań nad wartościami	29

Rozdział II

Zagadnienie światopoglądu w psychologii	35
--	----

1. Pojęcie światopoglądu – rodowód filozoficzny.....	35
2. Ujęcia psychologiczne – założenia teoretyczne oraz wybrane badania	45
2.1. Wymiary światopoglądowe	46
2.2. Ujęcia analityczne: eksploracja elementów światopoglądu.....	50
2.3. Ujęcia syntetyczne: ku opisowi całokształtu światopoglądu.....	53

Rozdział III

Wartości i światopogląd w strukturze osobowości	62
--	----

Rozdział IV

Kształtowanie się systemu wartości i światopoglądu jako zadanie rozwojowe w okresie dorastania	65
---	----

1. Teoria zadań rozwojowych Havighursta	65
2. Kształtowanie się systemu wartości i światopoglądu jako zadanie rozwojowe.....	67

Rozdział V

Rozwojowy kontekst kształtowania się systemu wartości i światopoglądu w okresie dorastania	70
---	----

1. Rozwój poznawczy	70
---------------------------	----

2. Rozwój moralny	73
3. Rozwój społeczny	76
4. Rozwój osobowości	78
5. Rozwój światopoglądu i wartości w kontekście rozwoju w innych sferach	80
Podsumowanie	84
Rozważania teoretyczne a problematyka badań własnych	84
Część empiryczna	89
Rozdział I	
Program badań własnych	89
1. Problem badań	89
2. Hipotezy	90
3. Techniki badawcze	91
4. Badana grupa oraz organizacja badań	96
5. Program analiz statystycznych i struktura prezentacji ich wyników	97
Rozdział II	105
Prezentacja wyników	105
I. Wartości młodzieży	105
1. Wartości według klasyfikacji schelera	105
1.1. Wartości schelerowskie młodzieży piętnastoletniej	105
1.2. Wartości schelerowskie młodzieży osiemnastoletniej	108
1.3. Różnice w preferencjach wartości schelerowskich między młodzieżą piętnasto- a osiemnastoletnią	110
1.4. Struktura czynnikowa wartości schelerowskich	114
1.4.1. Struktura czynnikowa wartości schelerowskich młodzieży piętnastoletniej	114
1.4.2. Struktura czynnikowa wartości schelerowskich młodzieży osiemnastoletniej a struktura czynnikowa wartości schelerowskich młodzieży piętnastoletniej	117
1.4.3. Podsumowanie: struktura czynnikowa wartości schelerowskich młodzieży dorastającej (cała grupa)	121
2. Wartości według klasyfikacji Rokeacha	123
2.1. Wartości ostateczne	123
2.1.1. Hierarchia wartości ostatecznych młodzieży piętnastoletniej	123
2.1.2. Hierarchia wartości ostatecznych młodzieży osiemnastoletniej	126
2.1.3. Różnice w hierarchiach wartości ostatecznych młodzieży piętnasto- i osiemnastoletniej	128
2.1.4. Podsumowanie: stałość i zmiana w preferencjach wartości ostatecznych	130
2.1.5. Najbardziej preferowane wartości ostateczne w kontekście wyborów innych wartości	131

2.2. Wartości instrumentalne	134
2.2.1. Hierarchia wartości instrumentalnych młodzieży piętnastoletniej	134
2.2.2. Hierarchia wartości instrumentalnych młodzieży osiemnastoletniej	137
2.2.3. Różnice w hierarchiach wartości instrumentalnych młodzieży piętnasto- i osiemnastoletniej	139
2.2.4. Podsumowanie: stałość i zmiana w preferencjach wartości instrumentalnych	140
2.2.5. Najbardziej preferowane wartości instrumentalne w kontekście wyborów innych wartości	142
II. Przekonania światopoglądowe młodzieży	146
1. Zagadnienia światopoglądowe	146
1.1. Zagadnienia ontologiczne	146
1.1.1. Istnienie świata nadprzyrodzonego	146
1.1.2. Kwestia naturalizmu	147
1.1.3. Wolna wola	149
1.2. Zagadnienia epistemologiczne	151
1.2.1. Nadrzędna władza poznawcza	151
1.2.2. Przedmiot poznania	153
1.2.3. Problem prawdy	154
1.3. Przekonania aksjologiczne	155
1.3.1. Ocena czynów	155
1.3.2. Pochodzenie wyznawanych wartości	156
1.3.3. Natura ludzka	157
1.4. Zagadnienia socjologiczne	158
1.4.1. Ocena demokracji	158
1.4.2. Przyszłość świata	160
1.4.3. Podstawowa orientacja polityczna	161
1.5. Zagadnienia teologiczne	162
1.5.1. Istnienie Boga	162
1.5.2. Pochodzenie człowieka	164
1.5.3. Życie po śmierci	165
2. Struktura czynnikowa przekonań światopoglądowych	166
1.2. Struktura czynnikowa przekonań światopoglądowych młodzieży piętnastoletniej	166
2.2. Struktura czynnikowa przekonań światopoglądowych młodzieży osiemnastoletniej	169
2.3. Różnice w strukturze czynnikowej przekonań światopoglądowych młodzieży piętnasto- i osiemnastoletniej	171
1. Korelacje preferencji wartości i pewności przekonań światopoglądowych	174
1.1. Korelacje preferencji wartości i pewności przekonań światopoglądowych w grupie młodzieży piętnastoletniej	174

1.2. Korelacje preferencji wartości i pewności przekonań światopoglądowych w grupie młodzieży osiemnastoletniej	180
2. Przekonania światopoglądowe jako źródło różnicujące preferencje wartości w grupach młodzieży piętnasto- i osiemnastoletniej	186
Rozdział III	
Dyskusja wyników	200
Zakończenie	226
Bibliografia.....	228
Załączniki	240